

Tjänsteskrivelse
Helena Hartzell
Teknikavdelningen

Tjänsteskrivelse – Viten till Schakttillstånd och trafikanordningsplaner

Sammanfattning

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår en taxa för viten kopplade till underlåtelse att följa godkänd trafikanordningsplan eller schakttillstånd. Förvaltningen föreslår en nivå på viten som ligger i paritet med grannkommunerna.

Förvaltningens synpunkter

Ett väl fungerande vägnät och ledningsnät är grundläggande för att en modern kommun ska fungera. Såväl vägnätet som ledningsnäten är tekniska anläggningar som kräver kontinuerlig drift och underhåll. I en levande kommun som utvecklas måste både vägnät och ledningsnät byggas om och/eller byggas ut för att anpassas till brukarnas önskemål eller kundernas efterfrågan. För att minimera störningar och upprätthålla trafiksäkerhet för alla trafikanter, boende och företagare i kommunen krävs att varje tillstånd, som medger aktiviteter på vägnätet är synkroniserade och genomlysta före beviljande. Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för tillståndsprovning, kontroll och slutbesiktning av arbeten på eller som berör offentlig plats i Haninge kommun.

Kommunfullmäktige beslutade 2016 att för schakttillstånd och trafikanordningsplaner införa en avgift, vilket Haninge kommun inte haft tidigare. I beslutet om taxa för schakttillstånd och trafikanordningsplaner beslutades också en möjlighet att ta ut vite upp till 5000kr i fall där entreprenörer inte följer av kommunen godkända tillstånd, KS 2016/301.

Olika tillstånd

De tre huvudsakliga tillstånd som krävs för att bedriva aktiviteter på offentlig plats är tillstånd enligt ordningslagen, trafikordningsplan och schakttillstånd. Polisen är tillsynsmyndighet för tillstånd enligt ordningslagen och kommunen för schakttillstånd och trafikordningsplaner.

Trafikordningsplan

Det tillstånd som krävs för att genomföra en trafikreglering kallas för TA-plan. Tillståndet ger en tillfällig verksamhetsutövare på vägnätet rätt att reglera och anordna trafiken genom exempelvis avstängningar, omledningar, hastighetssänkningar, införande av parkeringsförbud, reglering av köbredder med mera. Trafikomläggningar får enligt de lagar och regler som avser väghållning endast utföras efter godkännande av statlig eller kommunal vägmyndighet.

Schakttillstånd

För att få starta ett schaktarbete eller annat arbete i/på kommunens mark måste man söka om schakttillstånd. Tillståndet ger en tillfällig verksamhetsutövare rätt att arbeta i/på kommunens mark enligt de villkor som kommunen ger. Villkor kan avse placering, förläggningsdjup, återställningskrav, sättningsproblem, skador på mark och växtlighet, miljö etc.

Tillstånd enligt ordningslagen

Polisens tillstånd måste inhämtas då man vill använda offentlig plats till annat än vad den upplåtits för och vad detaljplan medger. Detta kan exempelvis vara byggbodas, containrar och materialupplag. Det kan också vara ett evenemang, en försäljningsplats och dylikt. Polisen remitterar ansökan till kommunen och om kommunen säger nej till upplåtelse kan inte polisen utfärda tillstånd. Kommunen prövar ärendet med hänsyn till skötsel, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik.

Haninge växer snabbt och arbetena i gaturummet blir allt fler och samtidigt händer det regelbundet att entreprenörer gör avsteg från godkända trafikordningsplaner

och schakttillstånd. Det förekommer också schakter som inte godkänts av kommunen. Vägarbeten utan erforderliga åtgärder för att säkra trafikmiljön för tredje person eller arbetsmiljön för de som arbetar i schakten utgör trafiksäkerhets- och arbetsmiljöproblem. Kommunen som både är markägare och tillståndsgivare har ett ansvar, både i tillståndsgivningen och i kontrollen av efterlevnaden av tillstånden. För att stärka och kvalitetssäkra uppföljningen av aktuella arbeten och tillstånd har Stadsbyggnadsförvaltningens teknikavdelning från den 1 april 2019 anställt en kontrollant, med uppgift att kontrollera att arbetena sköts i enlighet med de krav kommunen ställer. Tidigare har kontroller och uppmaningar till entreprenörer att bättre följa tillstånden inte gjorts systematiskt utan huvudsakligen efter klagomål eller att teknikavdelningen på annat sätt uppmärksammat bristerna.

Viten

Ett vite är ett penningbelopp som en domstol eller annan myndighet kan ålägga en part att betala för att ha underlåtit att följa myndighetens beslut. I det här fallet handlar det om att entreprenörer inte följer de villkor som kommunen beslutat om vid godkännande av schakttillstånd respektive trafikanordningsplan. I ansökan om tillstånd beskriver den sökande när och hur arbetet ska utföras och det är den beskrivningen handläggaren godkänner antingen vid första förslaget eller efter att ansökan justerats utifrån kommunens krav. I dag är det vanligt att kommuner har viten kopplade till aktuella tillstånd. Ibland framförs synpunkten att det inte borde kallas viten utan sanktionsavgifter. I de fall när någon schaktar helt utan att ha ansökt om godkännande av kommunen finns inget beslut om tillstånd och då kan ifrågasättas om det går att ta ut ett vite om det saknas ett beslut i grunden.

Den möjlighet till vite på upp till 5000 kr då entreprenörer inte anpassar sig till kommunens krav som beslutades när "taxa för schakttillstånd och trafikanordningsplaner i Haninge kommun" infördes 2016 har inte konkretiserats tidigare. För att det ska bli tydligt för entreprenörerna vilka förseelser kommunen ser särskilt allvarligt på och som motiverar ett vite i syfte att stärka incitamenten att rätta

till brister föreslås en tydlig taxa. Formuleringen i nuvarande taxa om vite är inte tillräckligt tydlig som underlag för skarp tillämpning. Entreprenörer ska även fortsättningsvis först få möjlighet att rätta till brister efter påpekande från kommunen. Först efter att en entreprenör underlåtit att åtgärda trots påpekande ska vite faktureras.

För att klargöra när vite kan tas ut och till vilka nivåer för olika förseelser föreslås en specificerad taxa med kopplade vitesnivåer för olika företeelser. De brister som är grund för vite delas in i tre kategorier beroende på hur allvarlig förseelsen bedöms vara. Den lista och de vitesnivåer som föreslås är i flera fall högre än 5000 kr. Flera vitesbelopp ska kunna tas ut i samma arbetsområde om kontrollanten finner flera felaktigheter i arbetsområdet. Viten ska faktureras efter varje anmärkningstillfälle.

Ekonomi

Syftet med förslaget om viten är att styra ett beteende för att minimera risker, öka samordning mellan utförare och minska olägenheter för Hanninges invånare och besökare. Det är inte ett ekonomiskt mål att ta ut viten. Intäkterna kan komma att öka, men på lite sikt torde efterlevnaden öka och tiden för pågående arbeten kortas, vilket ju är själva syftet med förslaget. Stadsbyggnadsförvaltningen har under ärendets beredning inhämtat uppgifter om avgiftsnivåer och villkor i kringliggande kommuner på Södertörn. De grunder för viten och beloppsnivåer som föreslås, har valts med avsikt att hamna i nivå med omgivande kommuners nivåer på aktuella viten.